

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2023. március 30.*

„Előzetes döntéshozatal – EUMSZ 267. cikk – Az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének második bekezdése és 48. cikkének (1) bekezdése – A tisztességes eljáráshoz való jog – Az ártatlanság vélelméhez való jog – A tényállásnak a büntetőügyben benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelemben szereplő ismertetése – Egyes tények valóságtartalmának megállapítása annak érdekében, hogy elfogadható előzetes döntéshozatal iránti kérelmet lehessen a Bíróság elé terjeszteni – A nemzeti jog által az érdemi határozatokra előírt eljárási garanciák tiszteletben tartása”

A C-269/22. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Spetsializirana nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) a Bírósághoz 2022. április 21-én érkezett, 2022. április 21-i határozatával terjesztett elő az

IP,

DD,

ZI,

SS,

HYA

ellen folytatott,

a **Spetsializirana prokuratura**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: M. Safjan tanácselnök (előadó), N. Piçarra és N. Jääskinen bírák,

főtanácsnok: A. M. Collins,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

* Az eljárás nyelve: bolgár.

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- IP képviselőjében H. Georgiev advokat,
- a görög kormány képviselőjében K. Boskovits, A. Magrippi és E. Tsaousi, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében F. Ronkes Agerbeek, M. Wasmeier és I. Zaloguín, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 267. cikknek, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikke második bekezdésének és 48. cikke (1) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az IP, DD, ZI, SS és HYA ellen bünszervezetben való részvételük miatt indított büntetőeljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A bolgár jog

- 3 A nakazatelno protsesualen kodeks (büntetőeljárás törvénykönyv) alapeljárásra alkalmazandó változata kimondja, hogy a büntetőügyet érdemben elbíráló ítéletet számos eljárási garanciát tiszteletben tartva kell meghozni. Így különösen e törvénykönyv 247–253. cikke azt írja elő, hogy az ügyésznek törvényes vádat kell emelnie, míg e törvénykönyv 271–310. cikke akként rendelkezik, hogy valamennyi bizonyítékot a védelem részvételével kell összegyűjteni, hogy a feleket meg kell hallgatni, úgy, hogy a vádlotté legyen az utolsó szó, és hogy az ítéletet titkos tanácskozás után kell meghozni.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 4 A Spetsializirana prokuratura (szakosított ügyészség, Bulgária) 2020. június 19-én azzal vádolta meg IP-t, DD-t, ZI-t, SS-t és HYA-t, hogy bünszervezetben vettek részt, amelynek célja vagyoni haszonszerzés céljából harmadik országbeli állampolgároknak a bolgár államhatáron való átszállítása és a bolgár államterületen való illegális áthaladásban való segítése, továbbá e tevékenységgel összefüggésben kenőpénz adása vagy elfogadása volt. A vádlottak között van a szófiai (Bulgária) repülőtéri határrendőrség három határrendésze is.

- 5 A szakosított ügyészség azt állítja, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgárok tanulmányi célú vízummal tartózkodtak Cipruson, és onnan repülővel utaztak Bulgáriába. Álláspontja szerint e határrendészek, akik az említett személyeknek a szófiai repülőtérre való érkezésekor végeztek ellenőrzést, a szakmai kötelezettségeik, és különösen a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/399 európai parlamenti és tanácsi rendeletből (HL 2016. L 77., 1. o.) eredő kötelezettségeik megsértésével engedélyezték e harmadik országbeli állampolgárok beutazását.
- 6 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy még nem állapította meg, hogy a szakosított ügyészség állításait alátámasztják-e az ügy iratai. E bíróság úgy véli, hogy noha fennáll egy bizonyos fokú valószínűsége annak, hogy ezek az állítások megalapozottak, annak kimondásához, hogy a 2016/399 rendeletet – amint azt a szakosított ügyészség állítja – megsértették, a bizonyításfelvételt követően meg kell hallgatnia a feleket, és meg kell állapítania a tényállást. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy abban az esetben, ha e vizsgálat eredményeként megállapítaná e rendelet alkalmazhatóságát, hasznos kérdéseket intézhetne a Bírósághoz az említett rendelet és az EUM-Szerződés rendelkezéseinek értelmezésével kapcsolatban.
- 7 A kérdést előterjesztő bíróság azonban attól tartott, hogy ha a tényállás ilyen módon történő meghatározását követően utal kérdést előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé, akkor a bolgár jog alapján az ügy érdemében meghozandó határozata hatályon kívül helyezésének terhe mellett ki kell zárnia magát a további eljárásból, e bíróság ezért előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesztett a Bíróság elé (C-609/21. sz. ügy), amely lényegében annak meghatározására irányult, hogy az uniós joggal ellentétes-e az ilyen nemzeti szabály.
- 8 A Bíróság 2022. március 25-i IP és társai (Az alapügy tényállása valóságtartalmának megállapítása) végzésében (C-609/21, nem tették közzé, EU:C:2022:232) kimondta: az EUMSZ 267. cikket és a Bíróság eljárási szabályzata 94. cikke első bekezdésének a) pontját – az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével és az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben – akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabály, amely a büntetőbírságot arra kötelezi, hogy amennyiben a Bíróság elé terjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem keretében állást foglal a tényállással kapcsolatban, az érdemben meghozandó határozat hatályon kívül helyezésének terhe mellett zárja ki magát az ügyben folytatott eljárásból. A Bíróság hozzátette: az ilyen szabály alkalmazását e bíróságnak, valamint az e szabály alkalmazására hivatott bármely más szervnek mellőznie kell.
- 9 A Bíróság e végzése alapján a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy megsértette-e a Charta 48. cikkének (1) bekezdésében szereplő, az ártatlanság vélelméhez való jogot azáltal, hogy a Bírósághoz benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelemben megállapította, hogy a vádlott bizonyos cselekményeket elkövetett, és hogy a Bíróság választát követően meghozandó érdemi határozatával megsértheti-e a Charta 47. cikkének második bekezdésében biztosított, tisztességes eljáráshoz való jogot.
- 10 A kérdést előterjesztő bíróság – megjegyezve, hogy az ártatlanság vélelméhez és a tisztességes eljáráshoz való, a Charta e rendelkezéseiben rögzített jog az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény (kihirdette az 1993. évi XXXI. törvény; a továbbiakban: EJE) 6. cikkében foglalt azonos jogoknak felel meg – kifejti, hogy kérdései különösen az Emberi Jogok Európai Bíróságának az e 6. cikkre vonatkozó ítélkezési gyakorlatán alapulnak, amelyet tiszteletben kell tartania, mivel a Bolgár

Köztársaság részes fele az EJEE-nek. Ebből az ítélezési gyakorlatból kitűnik, hogy e két jog sérül, ha a bíróság az érdemi kérdéseken kívüli – különösen eljárási – kérdésekben való határozathozatal során határoz vagy előzetesen véleményt nyilvánít vagy állást foglal érdemi kérdésben.

- 11 A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor pontosítja, hogy az elfogadható előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtásához elengedhetetlennek tűnő tények megállapítása érdekében ugyanazokat az eljárási garanciákat kívánja alkalmazni, mint amelyeket a büntetőeljárási törvénykönyv az érdemi ítéletek tekintetében megkövetel.
- 12 E körülmények között a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Ellentétes e a Charta 47. cikkének a pártatlan bíróság követelményét előíró második bekezdésével és a Charta 48. cikkének az ártatlanság véelmét rögzítő (1) bekezdésével az olyan előzetes döntéshozatal iránti kérelem EUMSZ 267. cikk alapján történő előterjesztése, amely tényként kezeli a vádlottak bizonyos cselekményeit, ha a bíróság az érdemi határozat meghozatalával összefüggésben tiszteletben tartandó minden szükséges eljárási garanciát tiszteletben tartott az előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtása előtt?”

- 13 A Sofiyski gradski sad (szófiai városi bíróság, Bulgária) 2022. augusztus 5-én kelt levelében tájékoztatta a Bíróságot arról, hogy egy 2022. július 27-én hatályba lépett törvénymódosítás folytán a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) megszűnt, és hogy ekkor az e megszűnt bíróság előtt folyamatban lévő egyes büntetőügyeket, köztük az alapügyet is, hozzá tették át.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 14 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 267. cikket a Charta 47. cikkének második bekezdésével és 48. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a büntetőügyekben eljáró nemzeti bíróság bármiféle érdemi határozathozatalt megelőzően – a nemzeti jog által előírt eljárási garanciák tiszteletben tartásával – megállapítja egyes tények valóságtartalmát annak érdekében, hogy elfogadható előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszthessen a Bíróság elé.
- 15 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a kérdést előterjesztő bíróságok azáltal, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmeikben ismertetik az alapügy ténybeli és jogi hátterét, csupán az EUMSZ 267. cikkből és az eljárási szabályzat 94. cikkéből eredő követelményeknek tesznek eleget, és ezzel teljesítik az előzetes döntéshozatali mechanizmusban rejlő együttműködési követelményt, anélkül hogy önmagában sérülne a Charta 47. cikkének második bekezdésében foglalt, tisztességes eljáráshoz való jog, vagy a Charta 48. cikkének (1) bekezdésében biztosított ártatlanság véelméhez való jog (lásd ebben az értelemben: 2016. július 5-i Ognyanov ítélet, C-614/14, EU:C:2016:514, 22. és 23. pont).
- 16 Ugyanerre a következtetésre kell jutni akkor is, ha a büntetőügyben eljáró, bármiféle érdemi határozathozatalt megelőzően a Bírósághoz előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjesztő bíróság – annak érdekében, hogy ne tegye elfogadhatatlanná az általa a Bírósághoz az ügy érdemi elbírálását megelőzően benyújtani kívánt előzetes döntéshozatal iránti kérelmet – úgy véli, hogy

előzetesen meg kell állapítania egyes tények valóságtartalmát, noha erre az eljárásnak ebben a szakaszában nem lenne szükség akkor, ha e bíróság nem terjesztene elő előzetes döntéshozatal iránti kérelmet.

- 17 Az a körülmény ugyanis, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak az előzetes döntéshozatalra utaláskor meg kell állapítania egyes tények valóságtartalmát, önmagában nem jelenti a tisztességes eljáráshoz való jog vagy az ártatlanság védelméhez való jog megsértését, mivel – amint az a jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság által adott magyarázatokból kitűnik – az érintett bíróságot semmi nem akadályozza abban, hogy ebben a szakaszban a nemzeti joga által előírt valamennyi eljárási garanciát alkalmazza oly módon, hogy ezzel biztosítsa mind a tisztességes eljáráshoz való jog, mind az ártatlanság védelméhez való jog tiszteletben tartását.
- 18 Ezt az értékelést nem kérdőjelezi meg az Emberi Jogok Európai Bíróságának az EJEE 6. cikkével kapcsolatos, a kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott ítélkezési gyakorlata.
- 19 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy amint az az Alapjogi Chartához fűzött magyarázatokból (HL 2007. C 303., 17. o.) kitűnik, a Charta 47. cikkének első és második bekezdése, amely a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot rögzíti, megfelel a többek között az EJEE 6. cikkének (1) bekezdéséből eredő, tisztességes eljáráshoz való jognak, míg a Chartának az ártatlanság védelmére vonatkozó 48. cikkének (1) bekezdése megfelel az EJEE 6. cikke (2) és (3) bekezdésének. Ebből a Charta 52. cikke (3) bekezdésének megfelelően az következik, hogy a Charta 47. és 48. cikkének értelmezéséhez a védelem minimális szintjeként figyelembe kell venni az EJEE 6. cikkét (lásd ebben az értelemben: 2019. szeptember 5-i AH és társai [Ártatlanság védelme] ítélet, C-377/18, EU:C:2019:670, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2019. december 4-i H kontra Tanács ítélet, C-413/18 P, nem tették közzé, EU:C:2019:1044, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 20 Amint azt a kérdést előterjesztő bíróság elismeri, az Emberi Jogok Európai Bíróságának az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében említett ítélkezési gyakorlata olyan helyzetekre vonatkozik, amelyekben az Emberi Jogok Európai Bírósága azzal az indokkal állapította meg az EJEE 6. cikkének megsértését, hogy azok a bírák, akiknek az ügy érdemén kívüli kérdésekben – például eljárási vagy hatásköri kérdésekben – kellett határozatot hozniuk, a tisztességes eljáráshoz való jogot vagy az ártatlanság védelméhez való jogot figyelmen kívül hagyva, előzetesen véleményt nyilvánítottak vagy előzetesen állást foglaltak az ügy érdemére, különösen a vádlott terhére rótt egyes tények valóságtartalmára vagy a vádlott bűnösségére vonatkozóan.
- 21 Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információkból kitűnik, hogy e bíróság a jelen ügyben az alapügy tényállása valóságtartalmának megállapítása érdekében, amelyet elengedhetetlennek tart az elfogadható előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztéséhez, nem előzetes véleményt vagy az ügy érdemére vonatkozó előzetes állásfoglalást kíván kifejteni, hanem a nemzeti jog által az érdemi ítéletekre vonatkozóan előírt valamennyi eljárási biztosíték alkalmazásával kíván határozatot hozni e tényállásról.
- 22 A fenti indokokra tekintettel a kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 267. cikket a Charta 47. cikkének második bekezdésével és 48. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha a büntetőügyekben eljáró nemzeti bíróság bármiféle érdemi határozathozatalt megelőzően – a nemzeti jog által előírt eljárási garanciák tiszteletben tartásával – megállapítja egyes tények valóságtartalmát annak érdekében, hogy elfogadható előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszthessen a Bíróság elé.

A költségekről

- 23 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

Az EUMSZ 267. cikket az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének második bekezdésével és 48. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben

a következőképpen kell értelmezni:

e cikkkel nem ellentétes, ha a büntetőügyekben eljáró nemzeti bíróság bármiféle érdemi határozathozatalt megelőzően – a nemzeti jog által előírt eljárási garanciák tiszteletben tartásával – megállapítja egyes tények valóságtartalmát annak érdekében, hogy elfogadható előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszthessen a Bíróság elé.

Aláírások